

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ПРАВознавство”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено доцентом кафедри історії та теорії держави і права
С. Д. Владиченко та викладачем кафедри історії та теорії держави і права
Н. П. Хрестинченко

Затверджено на засіданні кафедри історії та теорії держави і права
(протокол № 11 від 19.06.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Владиченко С. Д., Хрестинченко Н. П. Навчальна програма дисципліни “Правознавство” (для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 20 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Правознавство”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма дисципліни “Правознавство” призначена для студентів неюридичних спеціальностей.

Основна мета дисципліни — сформувати системні правові знання, сприяти становленню їхньої активної громадянської позиції, підвищенню рівня правової культури.

Для досягнення мети студентам необхідно дати первинні знання про право, його основні інститути та роль правових норм у регулюванні найважливіших суспільних відносин, а також сформувати навички роботи з різними джерелами права і вміння застосовувати набуті знання на практиці.

При підготовці до занять рекомендується користуватися підручниками і навчальними посібниками зі списку літератури та виданими останнім часом, а також нормативно-правовими актами, що публікуються у періодичних виданнях (“Відомості Верховної Ради України”, “Голос України”, “Урядовий кур’єр” та ін.).

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН дисципліни “ПРАВознавство”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Держава і право
1	Держава як соціальний інститут
2	Загальна характеристика громадянського суспільства і правової держави
3	Феномен права. Право в системі засобів соціального регулювання
4	Правові відносини. Правосвідомість і правова культура
5	Правомірна поведінка, правопорушення, юридична відповідальність

1	2
	Змістовий модуль II. Основи конституційного права України
6	Загальна характеристика конституційного права як провідної галузі права України
7	Правовий статус особи в Україні
8	Конституційно-правові форми народовладдя в Україні
9	Конституційна система органів державної влади України. Правові засади місцевого самоврядування
	Змістовий модуль III. Окремі галузі права
10	Цивільне та сімейне право України
11	Основи трудового права
12	Основи адміністративного права України
13	Основи кримінального права
Разом годин: 81	

ЗМІСТ
дисципліни
“ПРАВознавство”

Змістовий модуль I. Держава і право

Тема 1. Держава як соціальний інститут

Держава як історичне явище. Загальні риси додержавного суспільства. Причини виникнення держави і права. Особливості виникнення держави і права у різних народів. Основні теорії походження держави і права.

Сутність і типи держави. Еволюція сутності і соціального призначення держави. Класове, загальносоціальне, релігійне, національне, расове в сутності держави. Поняття типу держави. Формаційний і цивілізаційний підхід: діалектика співвідношення.

Поняття та ознаки держави. Поняття функцій держави. Обумовленість функцій держави її сутністю і соціальним призначенням.

Класифікація функцій держави: постійні і тимчасові; внутрішні і зовнішні; основні і неосновні; відкриті та латентні; стабілізуючі та динамічні; постійні та тимчасові.

Поняття і елементи форми держави. Форма державного правління: поняття і види. Загальна характеристика монархій і республік. Форма державного устрою: поняття і види. Унітарна держава і федерація. Конфедерація. Міждержавні об'єднання суверенних держав. Політичний режим: поняття і види. Демократичні та антидемократичні режими.

Література [5–8; 15–17]

Тема 2. Загальна характеристика громадянського суспільства і правової держави

Еволюція ідеї про правову державу. Політико-правова думка античності й середньовіччя. Концепції нового й новітнього часу.

Правова держава. Поняття і основні ознаки правової держави. Держава і громадянське суспільство. Поняття особи, людини, громадянина. Соціальні, правові властивості особи. Поняття громадянського суспільства, його ознаки та структура. Етапи (періоди) розвитку громадянського суспільства. Стан і перспективи становлення громадянського суспільства в Україні. Співвідношення громадянського суспільства і держави: підходи до розуміння. Шляхи формування правової держави і громадянського суспільства в Україні.

Література [6; 7; 10; 17–19]

Тема 3. Феномен права. Право в системі засобів соціального регулювання

Система регулювання в суспільстві: індивідуальний і нормативний рівень. Класифікація соціальних норм. Норми права, моралі, звичаї, традиції, релігійні, політичні, естетичні, корпоративні та інші норми.

Співвідношення права і моралі. Роль права в розвитку та зміцненні моральних основ суспільства. Значення моралі в підвищенні правової культури і формуванні поваги до права.

Поняття та ознаки права. Соціальна цінність права. Сутність, функції, принципи права. Об'єктивне та суб'єктивне право. Норми

права: поняття, структура, класифікація. Джерела (форми) права. Правовий звичай: загальна характеристика. Поняття правового прецеденту. Нормативно-правові акти та їх система (види). Закон та його місце в системі нормативних актів. Нормативно-правовий договір. Система права. Галузі права та правові інститути. Система законодавства. Мета і форми систематизації нормативно-правових актів.

Література [5–6; 7; 18–19]

Тема 4. Правові відносини. Правосвідомість і правова культура

Поняття правовідносин як способу реалізації норм права, їх структура. Суб'єкти правовідносин, їх види. Правосуб'єктність. Поняття і зміст суб'єктивного права як елемента правовідносин. Юридичний обов'язок. Об'єкти правовідносин, їх види. Класифікація правових відносин. Поняття та ознаки юридичних фактів.

Правосвідомість: поняття і роль у суспільному житті. Структура правосвідомості. Правова психологія і правова ідеологія. Види і рівні правосвідомості. Взаємозв'язок права і правосвідомості.

Поняття і загальна характеристика правової культури. Структура і функції правової культури. Знання, розуміння, повага до права, активність у правовій сфері. Правовий нігілізм і правовий ідеалізм.

Правове виховання як цілеспрямоване формування правової культури громадян. Форми і методи правового виховання.

Література [8; 20–23; 27]

Тема 5. Правомірна поведінка, правопорушення, юридична відповідальність

Поняття і ознаки правомірної поведінки. Стимулювання та заохочення правомірної поведінки.

Правомірна і протиправна поведінка як види юридично значущої поведінки, співвідношення між ними.

Загальне поняття правопорушення. Склад правопорушення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки складу правопорушення. Види правопорушень. Причини правопорушень. Попередження правопорушень.

Юридична відповідальність: поняття, ознаки, види. Мета, функції і принципи юридичної відповідальності. Обставини, що виключають протиправність діянь і юридичну відповідальність. Юридична відповідальність та інші заходи державного примусу.

Література [24; 26; 28; 61]

Змістовий модуль II. Основи конституційного права України

Тема 6. Загальна характеристика конституційного права як провідної галузі права України

Поняття, предмет, метод конституційного права. Система конституційного права, його зв'язок з іншими галузями права. Місце конституційного права в системі національного права України. Конституційно-правові відносини, їх види, суб'єкти і об'єкти.

Джерела конституційного права: поняття, система, види.

Поняття і основні властивості конституції як основного закону держави. Класифікація конституцій. Реалізація і правова охорона конституції.

Загальні засади конституційного ладу України. Конституційні основи державного і суспільного ладу в Україні. Система гарантій конституційного ладу. Закріплення основ конституційного ладу в законах України.

Література [1; 29–30; 31]

Тема 7. Правовий статус особи в Україні

Правовий статус особи: поняття, основні ознаки, види, структура. Природа принципів правового статусу особи. Основні концепції прав людини. Ідея трьох поколінь прав людини. Права людини “першого покоління” – “негативні свободи”. Права людини “другого покоління” та роль держави в їх забезпеченні. Права людини “третього покоління”.

Основи конституційного статусу людини в Україні. Система конституційних прав, свобод та обов'язків людини і громадянина. Поняття і види громадянських прав і свобод людини. Політичні права і свободи громадян України. Економічні, соціальні й культур-

ні (духовні) права і свободи людини та громадянина. Конституційні обов'язки громадян України. Права і свободи: поняття, зміст і співвідношення. Поняття гарантій прав людини, їх класифікація. Система захисту прав і свобод людини в Україні. Міжнародні стандарти в сфері прав людини. Громадянство України: поняття та правове регулювання. Підстави набуття та припинення громадянства України. Правовий статус іноземців та осіб без громадянства в Україні.

Література [1; 7; 10; 15; 33]

Тема 8. Конституційно-правові форми народовладдя в Україні

Народовладдя в Україні та форми його здійснення. Вибори: поняття та принципи проведення. Становлення інституту виборів. Виборче право. Об'єктивне і суб'єктивне виборче право. Активне і пасивне виборче право. Види виборів та виборчих систем. Вибори загальнонаціональні та місцеві: чергові, позачергові, повторні; дійсні, недійсні. Мажоритарна і пропорційна виборчі системи: поняття, різновиди. Змішана виборча система.

Виборча система в Україні. Виборчий процес та його стадії. Відповідальність за порушення виборчого законодавства України.

Поняття і види референдумів. Предмети всеукраїнського та місцевих референдумів. Юридична сила рішень всеукраїнського та місцевих референдумів. Принципи і порядок проведення референдумів. Відповідальність за порушення порядку проведення референдуму.

Народне обговорення найважливіших питань суспільного і державного життя. Дорадче опитування громадян. Збори громадян та інші форми визначення громадської думки. Відкликання народних депутатів України, депутатів та голів місцевих рад. Звернення громадян.

Література [1; 5; 8; 18; 31; 32]

Тема 9. Конституційна система органів державної влади України. Правові засади місцевого самоврядування

Конституційний принцип поділу державної влади. Поняття та основні ознаки органу державної влади. Система органів державної

влади за Конституцією України. Конституційні принципи організації та діяльності органів державної влади.

Конституційно-правовий статус Верховної Ради України: порядок формування, строк повноважень, структура, повноваження, форми роботи.

Місце і роль Президента України в конституційній системі України. Повноваження Президента України, їх класифікація. Акти Президента України.

Місце Кабінету Міністрів України в системі органів державної влади. Конституційно-правовий статус Кабінету Міністрів України: структура, порядок утворення, основні напрями діяльності, акти, відповідальність. Міністерства та інші центральні органи виконавчої влади. Конституційно-правовий статус місцевих органів виконавчої влади.

Судова влада в Україні. Конституційний Суд України. Система судів загальної юрисдикції за Конституцією України. Конституційно-правовий статус органів прокуратури України.

Поняття про місцеве самоврядування. Система та основні принципи місцевого самоврядування в Україні. Органи місцевого самоврядування в Україні.

Література [1; 7; 9; 12; 18; 33–35]

Змістовий модуль III. Окремі галузі права

Тема 10. Цивільне та сімейне право України

Цивільне законодавство. Загальна характеристика Цивільного кодексу України. Відносини, що регулюються цивільним правом. Учасники цивільних правовідносин. Поняття та загальна характеристика цивільної правоздатності і цивільної дієздатності. Громадяни та юридичні особи як суб'єкти цивільного права.

Поняття і форми власності в Україні. Суб'єкти права власності та захист їхніх прав.

Зобов'язальне право. Поняття зобов'язання, підстави його виникнення та припинення. Цивільно-правові договори: поняття і види. Загальна характеристика окремих видів цивільно-правових договорів. Цивільно-правова відповідальність.

Поняття спадщини. Спадкування за законом і за заповітом. Перша й друга черги спадкоємців за законом. Право на обов'язкову частку спадщини.

Законодавство України про шлюб і сім'ю. Загальна характеристика Кодексу про шлюб і сім'ю. Порядок укладення шлюбу і створення сім'ї. Припинення шлюбу і визнання його недійсним. Рівність прав та обов'язків подружжя. Майнові права подружжя. Взаємні права та обов'язки батьків і дітей. Позбавлення батьківських прав. Опіка і піклування.

Література [1; 3; 36–40]

Тема 11. Основи трудового права

Поняття трудового права, предмет його регулювання. Трудове законодавство. Загальна характеристика Кодексу законів про працю України. Поняття, сторони та зміст трудового договору. Трудові правовідносини. Колективний договір. Умови та порядок прийняття на роботу. Порядок припинення трудового договору з ініціативи працівника. Порядок припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу.

Робочий час і його види. Скорочений і неповний робочий час. Час відпочинку.

Трудова дисципліна. Дисциплінарна відповідальність. Матеріальна відповідальність. Індивідуальні та колективні трудові спори, порядок розгляду.

Література [1; 41–51]

Тема 12. Основи адміністративного права України

Поняття, предмет і метод адміністративного права України. Система та джерела адміністративного права. Характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення. Адміністративно-правові норми та відносини. Поняття і види адміністративних проступків. Склад адміністративного правопорушення. Поняття і види адміністративної відповідальності. Види адміністративних стягнень. Основи адміністративного процесу. Органи (посадові особи), упов-

новажені розглядати справи про адміністративні правопорушення. Провадження у справах про адміністративні правопорушення.

Література [1; 52–59]

Тема 13. Основи кримінального права

Поняття і система кримінального права України. Характеристика Кримінального кодексу України. Поняття і ознаки злочину. Склад злочину. Обставини, що виключають суспільну небезпечність діяння. Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Співучасть у вчиненні злочину. Кримінальне покарання: поняття та ознаки. Види кримінальних покарань.

Література [1; 2; 61–66]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Причини і форми виникнення держави.
2. Поняття і сутність держави.
3. Поняття і елементи форми держави.
4. Місце і роль держави в політичній системі суспільства.
5. Поняття і сутність права.
6. Правова система суспільства: поняття і структура.
7. Співвідношення та взаємозв'язок права і держави.
8. Правовий статус особи: поняття, структура, види.
9. Правові відносини: поняття і ознаки.
10. Джерела (форми) права.
11. Історичні передумови розвитку конституційного процесу в Україні.
12. Народовладдя в Україні та форми його здійснення.
13. Виборче право та виборча система в Україні.
14. Громадянство України як один з інститутів конституційного права.
15. Конституційні права, свободи і обов'язки громадян України, гарантії їх дотримання.
16. Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади в Україні.
17. Порядок та умови обрання Президента.

18. Судова система України.
19. Роль адвокатури у забезпеченні захисту прав та інтересів громадян і організацій.
20. Кабінет Міністрів України і його компетенція.
21. Поняття і ознаки місцевого самоврядування.
22. Система, органи і посадові особи місцевого самоврядування.
23. Колективний договір: поняття, порядок укладення, зміст.
24. Правова організація працевлаштування громадян.
25. Трудові правовідносини.
26. Трудовий договір: поняття, зміст.
27. Загальна характеристика цивільного законодавства України.
28. Суб'єкти цивільно-правових відносин.
29. Поняття і форми власності в Україні.
30. Зобов'язання: поняття, підстави виникнення та припинення.
31. Цивільно-правові договори: поняття і види.
32. Цивільно-правова відповідальність.
33. Спадкування за законом і за заповітом.
34. Права й обов'язки подружжя.
35. Поняття державної служби, правовий статус державних службовців.
36. Загальна характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення.
37. Адміністративні відносини.
38. Адміністративні стягнення: поняття і види.
39. Провадження у справах про адміністративні правопорушення.
40. Характеристика Кримінального кодексу України.
41. Поняття злочину та його ознаки.
42. Кримінальне покарання: поняття, ознаки.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття держави та її основні ознаки.
2. Теорії походження держави і права.
3. Причини виникнення держави і права.
4. Форма держави: поняття та основні елементи.
5. Характеристика форм державного правління.
6. Характеристика форм державного устрою.

7. Політичний режим: поняття, види.
8. Функції держави: поняття та класифікація.
9. Форма Української держави за Конституцією України.
10. Апарат держави. Місце апарату в механізмі держави.
11. Поняття і основні ознаки правової держави.
12. Поняття громадянського суспільства, його ознаки та структура.
13. Співвідношення громадянського суспільства і держави: підходи до розуміння.
14. Поняття і ознаки права.
15. Джерела (форми) права: поняття, види.
16. Правовий звичай: поняття, загальна характеристика.
17. Поняття правового прецеденту.
18. Поняття та ознаки нормативно-правового акта як складової системи законодавства.
19. Класифікація нормативно-правових актів.
20. Систематизація нормативно-правових актів: поняття і види.
21. Норми права та їх види.
22. Структура норми права.
23. Закон і його місце в системі нормативних актів.
24. Підзаконні нормативно-правові акти та їх види.
25. Правові відносини: поняття, види, структура.
26. Суб'єкти правовідносин: поняття і види.
27. Об'єкти правовідносин: поняття і види.
28. Юридичні факти: поняття і класифікація.
29. Поняття системи права як внутрішньої його організації.
30. Галузі права і правові інститути.
31. Правопорушення: поняття, ознаки, види.
32. Юридична відповідальність: поняття, види, підстави.
33. Конституційне право України — провідна галузь національного права України.
34. Поняття, предмет і метод конституційного права.
35. Система конституційного права, його зв'язок з іншими галузями права.
36. Джерела конституційного права.
37. Поняття і основні властивості конституції як основного закону держави.
38. Види і форми конституцій.

39. Загальні засади конституційного ладу України.
40. Конституційні принципи правового статусу особи в Україні.
41. Конституційні обов'язки громадян України.
42. Конституційні громадянські (особисті) і політичні права людини і громадянина.
43. Конституційні економічні, соціальні та культурні права людини і громадянина.
44. Вибори в Україні: поняття, основні принципи. Види виборів і виборчих систем.
45. Поняття і структура системи органів державної влади України.
46. Верховна Рада України — єдиний орган законодавчої влади в державі.
47. Правовий статус Президента України.
48. Система органів виконавчої влади в Україні.
49. Поняття, принципи і система місцевого самоврядування.
50. Поняття, предмет, система та джерела цивільного права.
51. Поняття і особливості цивільних правовідносин.
52. Елементи цивільно-правових відносин.
53. Правоздатність та дієздатність громадян як суб'єктів цивільного права.
54. Речі як об'єкти цивільних прав. Класифікація речей.
55. Право власності: поняття, зміст, форми.
56. Способи набуття і припинення права власності.
57. Захист права власності.
58. Поняття і елементи зобов'язання.
59. Підстави виникнення та припинення зобов'язань.
60. Цивільно-правові договори: поняття і види.
61. Відповідальність у цивільному праві.
62. Спадкування за законом і за заповітом.
63. Кримінальний кодекс України, його загальна характеристика.
64. Поняття кримінального права.
65. Поняття та ознаки злочину.
66. Поняття складу злочину.
67. Стадії злочину.
68. Співучасть у злочині.
69. Класифікація злочинів.
70. Добровільна відмова від вчинення злочину.

71. Поняття неосудності.
72. Цілі та види кримінального покарання.
73. Обставини, які пом'якшують кримінальну відповідальність.
74. Обставини, які обтяжують кримінальну відповідальність.
75. Адміністративне право України: поняття, предмет правового регулювання.
76. Система і джерела адміністративного права.
77. Адміністративні правовідносини.
78. Поняття адміністративного проступку.
79. Адміністративна відповідальність.
80. Адміністративні стягнення: поняття, види.
81. Основи адміністративного процесу.
82. Загальна характеристика Кодексу законів про працю України.
83. Колективний і трудовий договори.
84. Контракт — особлива форма трудового договору.
85. Сторони і зміст трудового договору.
86. Трудові правовідносини.
87. Робочий час і його види.
88. Прийняття на роботу і звільнення з роботи.
89. Трудова дисципліна.
90. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність працівників за трудовим законодавством України.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правова

1. *Конституція України*. — К., 1996.
2. *Кримінальний кодекс України від 5 травня 2001 р.* — К., 2001.
3. *Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р.* — К., 2003.
4. *Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р.* — К., 2002.

Основна

5. *Забарний Г. Г., Каложний Р. А., Шкарупа В. К.* Основи держави і права. — К., 2002.
6. *Керецман В., Семерак О.* Правознавство. — К., 2002.
7. *Котюк В. О.* Основи держави і права. — К., 2001.

8. *Лисенков С. Л.* Основи держави і права у запитаннях та відповідях: Навч. посіб. — К., 1997.
9. *Лисенков С. Л.* Основи правознавства. — К., 2000.
10. *Основи правознавства України*: Навч. посіб. — 7-е вид. // С. В. Ківалов, П. П. Музиченко, Н. М. Крестовська. — Харків: Одісей, 2007.
11. *Молдован В. В.* Основи держави і права: Курс лекцій. — К., 1997.
12. *Основи правознавства* / За ред. І. Б. Усенка. — К., 2002.
13. *Правознавство*: Навч. посіб. / За ред. С. М. Тимченка, Т. О. Коломоєць. — Суми, 2006.
14. *Правознавство*: Підручник. — 10-е вид., перероб. і допов. / За ред. О. В. Дзери. — К.: Юрінком Інтер, 2007.
15. *Основи держави і права*: Навч. посіб. / За ред. А. М. Колодія і А. Ю. Олійника. — К., 1997.
16. *Пастухов В. П., Пеньківський В. Ф., Наум М. Ю.* Основи правознавства. — К., 2000.
17. *Правознавство*: Навч. посіб. / За ред. В. Г. Гончаренка. — К., 2002.
18. *Правознавство*: Підручник / За ред. В. В. Копейчикова. — К., 2002.

*Додаткова
Теорія держави і права*

19. *Вступ до теорії правових систем* / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. — К.: Юрид. думка, 2006.
20. *Кельман М. С., Мурашин О. Г.* Загальна теорія права (із схемами, кросвордами, тестами): Підручник. — К., 2002.
21. *Комаров С. А., Малько А. В.* Теория государства и права. — М., 2000.
22. *Загальна теорія держави і права* / За ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, В. О. Петришина. — Харків, 2002.
23. *Кравчук М. В.* Проблеми теорії держави і права (опорні конспекти). — К., 2004.
24. *Рабінович П. М.* Основи загальної теорії права і держави. — К., 2001.
25. *Скакун О. Ф.* Теория государства и права: Учебник. — Харьков, 2000.

26. *Політологічний* енциклопедичний словник // За ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В. П. Горбатенка. — К., 2004.
27. *Хропанюк В. Н.* Теория государства и права. — М., 2001.

Конституційне право

28. *Баглай М. В., Туманов В. А.* Малая энциклопедия конституционного права. — М., 1998.
29. *Конституційне* право України / За ред. В. Ф. Погорілка. — К., 2000.
30. *Костюченко О. А.* Основи конституційного права України: Конспект лекцій. — К., 1999.
31. *Кравченко В. В.* Конституційне право України: Навч. посіб. — К., 2002.
32. *Кравченко В. В.* Конституційне право України у визначеннях та схемах: Навч. посіб. — К., 2002.
33. *Основи* конституційного права України: Підручник / За ред. В. В. Копейчикова. — К., 1999.
34. *Фрицький О. Ф.* Конституційне право України: Підручник. — К., 2002.

Цивільне та сімейне право

35. *Цивільний* кодекс України: Наук.-практ. коментар. — Ч. 1. / Я. М. Шевченко. — К.: ІнЮре, 2004 р.
36. *Бірюков І. А., Заїка Ю. О., Співак В. М.* Цивільне право України (загальна частина). — К., 2002.
37. *Цивільне* право України: Підручник: У 2 т. / О. В. Дзера (кер. авт. кол.). — К., 2002.
38. *Цивільно-правова* відповідальність юридичних осіб: Монографія // В. Д. Примак. — К.: Юрінком Інтер, 2007.
39. *Цивільне* право України: Підручник: У 2 т. / В. І. Борисова. — К.: Юрінком Інтер, 2007.

Трудове право

40. *Кодекс* законів про працю України — чинне законодавство зі змінами та доповненнями. — К., 2008.
41. *Кодекс* законів про працю України з постатейними матеріалами. — К., 1998.
42. *Зуб І. В., Стичинський Б. С., Грицяк І. А.* Трудове право. — К., 1996.

43. *Прокопенко В. І.* Трудове право. — К., 2000.
44. *Трудове право України.* — Львів, 1996.
45. *Карпенко Д. О.* Трудове право України: Конспект лекцій. — К., 1998.
46. *Луценко А.* Контракт. Нова модель регулювання трудових відносин // *Право України.* — 1992. — № 11. — С. 28.
47. *Науково-практичний коментар до законодавства України про працю.* — 2-ге вид., допов. та переробл. / Б. С. Стичинський, І. В. Зуб, В. Г. Ротань. — К., 2000.
48. *Трудове право України: Зб. нормативно-правових актів // Упоряд. П. А. Бущенко, І. А. Ветухова.* — Харків, 2001.
49. *Трудове право України: Підручник / За ред. Н. Б. Болотіної, І. Чанишевої.* — К., 2001.
50. *Трудові спори. Законодавство, коментар, судова практика / За ред. В. А. Скоробагатько, М. І. Федішин.* — К., 2000.

Адміністративне право

51. *Кодекс України про адміністративні правопорушення* — чинне законодавство зі змінами та доповненнями. — К., 2008.
52. *Адміністративне право України: Підручник / Ю. П. Битяк, В. В. Богущкий, В. М. Гарашук та ін., За ред. Ю. П. Битяка.* — Харків, 2000.
53. *Административное право Украины (общая часть): Учеб. пособие.* — Харьков, 1999.
54. *Васильев А. С.* Административное право Украины (общая часть): Учеб. пособие. — Харьков, 2001.
55. *Гончарук С. Т.* Адміністративне право України: Навч. посіб. — К., 2000.
56. *Гончарук С. Т.* Суб'єкти адміністративного права України: Навч. посіб. — К., 1998.
57. *Коваль Л. В.* Адміністративне право. — К., 1996.
58. *Адміністративне право України: Навч. посіб. / За ред. О. О. Стеценка.* — К.: Атіка, 2008.
59. *Колпаков В. К.* Адміністративне право України: Підручник. — К., 1999.

Кримінальне право

60. *Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. За станом на 20 квітня 2003 р.* — К.: ВЕЛЕС, 2003.
61. *Кримінальне право України. Загальна частина* / За ред. М. І. Бажанова, В. В. Сташиса, В. Я. Тація. — К.; Харків, 2001.
62. *Матишевський П. С.* Кримінальне право України. Загальна частина. — К., 2001.
63. *Александров Ю. В.* Кримінальне право України: Підручник. — К.: МАУП, 2004.
64. *Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України* / За ред. М. І. Мельника, М. І. Хавронюка. — К., 2008.
65. *Тацій В., Сташис В.* Новий Кримінальний кодекс України // *Право України.* — 2001. — № 7.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Правознавство”	3
Зміст дисципліни “Правознавство”	4
Теми контрольних робіт.....	11
Список літератури.....	15

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *А. М. Голянда*

Зам. № ВКЦ-4227

Формат 60x84/₁₆ . Папір офсетний.

Друк ротатійний трафаретний. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, просп. Червонозоряний, 119, літ. XX

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*